Boligraf català

Autor:
Data de publicació: 04-10-2022

L'any 1946, va ser un any clau per a la indústria catalana d'estris d'escriptura. Aquell any, Manufacturas Vicurvi , SL, empresa fabricant d'estilogràfiques propietat dels germans Vila Sivill i de Baldomer Curià, produïa el primer bolígraf del continent europeu, només 3 anys després que l'hongarès Lászlo Biro patentés a l'Argentina l'esferogràfica, el primer bolígraf de la història, i menys de dos anys després de la comercialització d'aquest estri als EUA. Aquell mateix any, els germans Vila Sivill i Curià van aconseguir produir el primer bolígraf retràctil d'Europa.

El mot bolígraf també és un invent català d'aquell any 1946, concretament d'Amadeu Arbolés Vidal, que també maldava per aconseguir fabricar aquest nou artefacte i que, prèviament a aconseguir-ho, va tenir l'enginyosa idea d'ajuntar el terme "bol" (de bola) i el mot grec grafos ("escriptura") i registrar el terme "bolígraf" com a marca. D'aquesta manera, impedia que els altres fabricants poguessin fer-lo servir i els obligava a buscar altres noms com "plomes de bola" o "Atomica" per a designar el nou invent, fins que el 1960, la Real Academia Española de la Lengua va adoptar la paraula com a genèrica i va generalitzar el terme.

El que semblava un invent prometedor, que havia de substituir definitivament les plomes estilogràfiques, va patir una crisi sobtada de confiança del mercat pel fet que la tinta dels bolígrafs s'assecava al cap de 6 o 7 mesos. Les reclamacions en massa de clients que se sentien enganyats van comportar greus problemes econòmics a les empreses fabricants. Algunes, com la dels Vila Sivill, van tornar a focalitzar la producció en les plomes estilogràfiques. El bolígraf semblava condemnat a l'extinció.

La situació va tornar a fer un gir dramàtic, l'any 1953, quan els Vila Sivill van saber copsar les possibilitats que el plàstic podia oferir per al perfeccionament del bolígraf. El maig d'aquell any, patentaven un "nou bolígraf caracteritzat perquè la portapuntera i el dipòsit de tinta formen una peça única, el conjunt de la qual està constituït per un cos tubular". La patent dels Vila Sivill s'havia avançat uns quants mesos a la Marcel Bich que registraria els seus famosos bolígrafs Bic -de cos hexagonal de plàstic i de punta rodona de tungstè que reduïen les taques de tinta-, que tindrien un èxit aclaparador.

L'avantatge que els donava haver registrat la patent abans que Bich va suposar que l'empresa francesa es veiés obligada a establir un acord comercial de producció amb els Vila Sivill pel qual aquests fabricarien el cos exterior dels bolígrafs i els francesos els subministrarien les càrregues de tinta.

Armand Sanmamed

2/05/2017

Per saber-ne més:

Verdaguer Vila-Sivill, Albert. Josep Vila Sivill (1904-1967). Barcelona, 2016